

11.4.2019

Väliaikaishallinnon työryhmän 11 loppuraportti

Maataloustuotannon ja ympäristöterveydenhuollon työryhmän (TR 11)

Vastuuvalmistelija Pekka Knuutinen

-

Sisällys

1. TYÖRYHMÄN TEHTÄVÄKSI ANTO JA TYÖSKENTELY.....	3
2. TYÖRYHMÄN KESKEISET TUOTOKSET	3
3. KANSALLINEN TUKI VALMISTELULLE	5
4. TYÖRYHMÄTYÖSKENTELYN SEKÄ KAINUUN MAAKUNTAVALMISTELUN KESKEISET ONNISTUMISET JA HAASTEET	6

Liitteet, 3 kpl

1. Työryhmän tehtäväksi anto ja työskentely

Työryhmän työskentely on perustunut Kainuun väliaikaisen valmistelutoimielimen¹ sekä ohjausryhmän kokouksissa tehtyihin päätöksiin. Kainuun maakuntaudistuksen ohjausryhmä hyväksyi työryhmien yleisen toimeksiannon². Työryhmän varsinainen kokoustyöskentely käynnistyi 18.1.2018 ja päättyi 22.8.2018. Työryhmä kokoontui yhteensä 11 kertaa. Kokousten lisäksi asioita hoidettiin etenkin 22.8.2018 jälkeen sähköpostitse. Työryhmän jäsenet osallistuivat kokouksiin aktiivisesti. Työryhmän puheenjohtajana oli alusta toukokuun 2018 loppuun Jouni Heikkinen ja 1.6.2018 alkaen Pekka Knuutinen. Muita muutoksia työryhmän kokoonpanossa ei tapahtunut. Työryhmän vastuuvastuunvalmistelijaksi oli osa-aikainen.

Työryhmän keskeinen tehtävänanto oli pohtia lomituksen, maaseutuhallinnon ja ympäristöterveydenhuollon sekä etenkin alkuvaiheessa ryhmän nimessäkin esiintyneen maaseudun kehittämisen vaihtoehtoisia prosessi- ja rakennemalleja, palvelu- ja toimipisteverkostoa, volyymeja, rahoitustarpeita ja henkilöstön määrää (ks. ohjausryhmä 6.11.2017 § 72).

Työryhmän työohjelma täsmennettiin työskentelyn jo käynnistyttyä 25.4.2018 ja sitä päivitettiin vastaamaan muuttuneita kansallisia aikatauluja syksyllä 2018. Työryhmän työohjelmat ovat liitteissä.

2. Työryhmän keskeiset tuotokset

Työryhmässä käytiin läpi sen tehtäväkenttään kuuluvat eri tehtävät nykyisine määrineen, resursseineen ja organisoitumisineen. Tarkoituksena oli etsiä yhteisiä tekemisiä/liittymäpintoja mahdollista uudenlaista tehokkaampaa ja asiakassuuntautuneempaa organisoitumista varten.

¹ ks. työryhmien toimeksianto, väliaikainen valmistelutoimielin 30.10.2017 § 82:

<http://kainuunliitto.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20172046-17>

² ks. työryhmien yleinen toimeksianto, Kainuun maakuntaudistuksen ohjausryhmä 6.11.2017 § 72:

<http://kainuunliitto.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20172047-8>

Ryhmä kuuli MTK:n, Oulujärvi Leader ry:n sekä lomitus- ja maaseutuhallinnon yhteistyöryhmien edustajien näkemyksiä siitä, mikä on oleellista hyvien asiakaspalvelujen kannalta uutta maakuntahallintoa rakennettaessa.

Työryhmän näkemykseksi tehtäviin perehtymisen ja asiakaskuulemisten perusteella tuli, että kaikki sen tehtävät tulisivat uudessa organisaatiossa maakuntavirastossa tehtäviksi. Liikelaitokseen(-iin) viennin esim. lomituksen ja ympäristöterveydenhuollon osalta uskottiin aiheuttavan vähäisten resurssien sirpaloitumista ja lisäkustannuksia. Lisäksi todettiin, että em. palvelujen tuottamista varten ei ole olemassa riittäviä yksityisiä toimijoita eikä niiden syntymistä lyhyellä aikavälillä ollut näkyvillä palvelutarve ja potentiaali- nen markkinatilanne huomioiden. Järjestettyjen asiakaskuulemisten perusteella nykyisiin järjestelyihin ja palveluihin oltiin tyytyväisiä.

Työryhmä totesi, että ympäristöterveydenhuollon tehtävät olivat jo koottuna kuntayhtymässä eikä ko. pakettia olisi syytä hajottaa. Aluehallintovirastosta olisi siirtymässä ympäristöterveydenhuoltoon vajaan htv:n verran alkoholivalvontaa ja saman verran erilaisia eläinten terveyden - ja hyvinvoinnin valvontaan liittyviä lisätehtäviä. Siirtymässä olleita tehtäviä koskien järjestettiin kaksi skype-neuvottelua Pohjois-Pohjanmaan vastaavan työryhmän kanssa. Eläinlääkintähuollon siirtyvistä tehtävistä laadittiin listaus ja alustava jaottelu siitä, mitkä tehtävät vaativat lisäkoulutusta ja missä asioissa on välttämätöntä tehdä yhteistyötä muiden maakuntien kanssa (esim. päivystysringit). Tehtävien siirto-/järjestämissuunnittelu jäi kesken maakuntauudistuksen viivästyessä ja lopulta kariutuessa. Suoranaiseksi liittymäpinnaksi ympäristöterveydenhuollon ja viljelijätukihallinnon kesken todettiin ainoastaan valvontaeläinlääkärin tehtävät, vaikka samoille viljelijäasiakkaille palveluja/tarkastuksia tuotetaankin.

Lomituksen osalta todettiin, että nykyiset kaksi järjestävää yksikköä (Ristijärvi ja Sotkamo) tulisi yhdistää, mutta toiminnan tulisi jatkua hajautettuna lähellä viljelijöitä. Entisen Vuolijoen alueen viljelijät olisivat siirtyneet Siikalatvasta Kainuun maakunnan hoidettaviksi. Yhteistyö/siirtymiskeskusteluja Siikalatvan kanssa ei vielä aloitettu. Alkuvaiheessa oli tiedossa, että lomitussäädäntö uusittaisiin ja MELA:n rooli lomituksen järjestämisessä supistuisi oleellisesti. Tiedossa oli myös tarve uudelle lomitustietojärjestelmälle ja sitä alettiin kansallisesti valmistelemaan. Ryhmä nimesi tietojärjestelmävalmistelun yhdyshenkilöksi Kainuusta Merja Kempvaisen. Lomitussäädäntöuudistus kariutui jo ennen maakuntauudistuksen kariutumista ja suunnittelutyö keskeytyi.

Maaseutuhallinnossa kaksi yhteistoiminta-aluetta (Puolanka ja Sotkamo) ja ELY-keskuksen maataloustukien kanssa toimiva osa olisi tullut työryhmän mielestä laittaa yhteen kokonaisuuteen uudessa organisaatiossa eriyttämisvaatimukset huomioiden. Ohjausryhmä linjasi maaseudun kehittämisen (maaseuturahaston kehittämisrahoitus)

kuuluvaksi varsinaisesti ryhmän 10 tehtäviin. Yhteistyötä työryhmän 10 kanssa olisi tullut jatkossa tehdä mm. maksajavirastosopimuksen parissa, koska se koskee kaikkia maa-seuturahastoon liittyviä tehtäviä.

Lähtökohdaksi kaikkien palvelujen järjestämiselle esitettiin hajautettua toimintaa lähellä asiakkaita nykyisistä toimitiloista käsin. Työryhmä kokosi tiedot nykyisistä toimitiloista eri kunnissa tehtävittäin. Tarkoitus olisi ollut jatkossa yhdessä tilatyöryhmän 3 kanssa selvittää yhteiskäyttömahdollisuuksia muiden maakunnan toimialojen kanssa, mutta sitä ei ehditty tehdä.

Työryhmä osallistui konsultin apuna myös maakuntahallinnon hallintosäännön valmisteluun. Pääosa työryhmän 11 tehtäväälaan kuuluvista ratkaistavista asioista olisi ollut sellaisia, että ne olisi ratkaistu virkatyönä. Tätä puolsi myös tiedossa ollut EU- ja kansallinen lainsäädäntö. Poliittisten päättäjien tehtäviksi olisi kuulunut resurssien antaminen (toimintamenot) eri tehtäväaloille, kannanotto toimipaikkaverkostoon sekä toiminnan seuraaminen erilaisen raportoinnin avulla.

Työryhmä avusti tarvittavilta osin taloustyöryhmää maakunnan tulevan taloustilanteen ja resurssien riittävyyden arvioinnissa. Tiedossa olleiden maakunnan rahoituksen saannin laskentaperusteiden mukaan lomitustarpeisiin olisi saatu riittävä rahoitus, mutta muilta osin rahoitus olisi supistunut karkeasti arvioiden jopa puoleen nykyisestä, mikä ei olisi riittänyt laadukkaiden palvelujen tuottamiseen. Maakunta olisi saanut rahoituspotin korvamerkittömänä, mutta huoli tulevien resurssien riittävyydestä oli aiheellinen ja ilmeinen. Työryhmän 11 toimialaan liittyvissä substanssitehtäviin ei olisi tullut suuria muutoksia uudistuksen yhteydessä.

3. Kansallinen tuki valmistelulle

Työryhmän tehtäväkenttä oli selkeä ja isoja sisältömuutoksia tehtäviin ei ollut näköpiirissä eikä edes uudistuksen tavoitteena lomitusuudistusta lukuun ottamatta. Eri ohjaavat hallinnonalat järjestivät omia tilaisuuksiaan valmistelun kuluessa. Tilaisuuksissa ohjaavat ministeriöt ja alan virastot yleensä korostivat omien tehtäviensä tärkeyttä ja kannoivat huolta siitä, että tehtävät tulevat jatkossakin tehdyiksi ja riittävästi resursoituiksi. Ohjaavat tahot seurasivat eri yhteyksissä valmistelun etenemistä eri maakunnissa ja tietoa/katsauksia eri maakuntien valmistelutavoista ja valmistelutilanteesta vaihdettiin.

Tukea valmisteluun oli riittävästi.

4. Työryhmätyöskentelyn sekä Kainuun maakuntavalmistelun keskeiset onnistumiset ja haasteet

Työryhmän 11 osalta valmistelutyö eteni ilman suuria ongelmia. Työryhmä sai aikaan perustellun ja yksimielisen esityksen tehtävien tulevasta organisoinnista ja asioiden ratkaisemisesta. Substanssi olisi jatkunut pääsääntöisesti entisellään.

Lainsäädännön valmistuttua ja kun poliittiset tahot olisivat tehneet lopulliset ratkaisut organisoitumisesta, olisi työryhmän tehtävien osalta päästy yksityiskohtaiseen toimintojen suunnitteluun työohjelman mukaisesti.

Merkittävä haaste uudistuksen jatkuessa olisi tullut eteen todennäköisesti toimintamenojen niukkuuden vuoksi. Olisiko rahat riittäneet palvelujen järjestämiseen? Mitä kaikkea se olisi vaatinut? Työryhmä teki sen mikä oli tehtävissä ja järkevää lainsäädännön ollessa keskeneräinen ja epävarma. Se oli vielä helppoakin, kun todennäköisesti erittäin tiukkoja tulevia talousraameja ei tarvinnut eikä voinut huomioida. Säästöjen etsintä olisi tullut todennäköisesti vääjäämättä eteen jatkovalmistelussa.

Kainuun osalta valmistelua johtamassa oli alusta asti maakunnan poliittinen edustus ohjausryhmän muodossa sekä myös eri työryhmien jäsenyyksien kautta. Se oli oikea valinta, koska se valmisti myös poliittista sektoria siihen vastuuseen, joka sille olisi tullut uudistuksen edetessä.

Liite 1. Työryhmän kokoonpano

Pekka Knuutinen, yksikön päällikkö, Kainuun ELY-keskus, pj 1.6.2018-

Jouni Heikkinen, maaseutupäällikkö, Puolangan kunta, pj -31.5.2018

Paavo Kemppainen, johtava asiantuntija, Kainuun ELY-keskus, siht

Aila Rauatmaa, valvontaeläinlääkäri, Kainuun Sote

Harri Peltola, luottamushenkilö, KESK

Kaisa Karppila, maaseutusihteeri, Kuhmon kaupunki

Merja Kemppainen, Iomituspäällikkö, Ristijärven kunta

Päivi Nykänen, ympäristöterveysjohtaja, Kainuun Sote

Päivi Parikka, terveystarkastaja, Juko ry

Sanna Schroderus, aluesuunnitteluasiantuntija, Kainuun liitto

Työohjelma

Liite 2

18.04.2018

TR 11 MAATALOUSTUOTANNON, MAASEUDUN KEHITTÄMISEN JA YMPÄRISTÖTERVEYDEN TYÖRYHMÄ

Maataloustuotannon, maaseudun kehittämisen ja ympäristöterveyden työryhmän vastuuvastuun valmistelijana ja puheenjohtajana toimii Jouni Heikkinen.

Varapuheenjohtajana toimii Päivi Nykänen ja sihteerinä Paavo Kemppainen.

Työryhmän tehtävät:	Aikataulu:
Tehtävälän prosessien ja rakenteiden vaihtoehtoiset mallit; esivalmistelussa tehtyjen prosessikuvauksien tarkentaminen ja täydentäminen, mahdollisten uusien vaihtoehtojen kuvauksia	Läpikäynti tammi-huhtikuu 2018 ja raportointi toukokuussa 2018.
Maakunnan toimipisteverkon suunnittelu; selvitetään toimipisteverkon tarve ja laajuus	Läpikäynti tammi-huhtikuu 2018 ja raportointi toukokuussa 2018.
Ylimaakunnallinen yhteistyövaihtoehtojen selvittäminen. Tarvittaessa valmisteluun liittyvä pohjoissuomalaiseen yhteiseen työskentelyyn osallistuminen	TR 11:n edustajien ja Pohjois-Pohjanmaan työryhmän edustajien kesken on aloitettu yhteistyöneuvottelut 20.4.2018 AVI:lta siirtyvien tehtävien osalta
Volyymit, eurot, henkilöt	Läpikäynti tammi-huhtikuu 2018. Raportointi toukokuussa 2018 mm. esivalmisteluaineiston (v.2017) perusteella.
Mittarit	Raportointi toukokuussa 2018 mm. esivalmisteluaineiston (v.2017) perusteella.
Yhteistyö muiden työryhmien kanssa, erityisesti TR 5 (Tietohallinto), TR 6 (Kehittämis- ja suunnittelutyö), TR 9 (Varautuminen), TR 10 (Työvoima- ja elinkeinopalvelut) ja TR 12 (vesiasiat)	Toukokuu 2018 (Vastattu TR 6:n maakuntastrategiaa koskevaan kyselyyn 10.4.2018.)
Asiakkaiden ja sidosryhmien huomioiminen työskentelyssä sidosryhmille tiedotetaan ja heitä kuullaan erikseen järjestävässä tilaisuudessa. Asiakasnäkökulma pidetään keskeisenä palvelukuvauksia ja prosesseja määritettäessä	Kainuun yhteistoimintaryhmät, Mieslahden opisto 10.4.2018 Sidosryhmien edustajia on kuultu työryhmän kokouksissa (mm. MTK ja Oulujärvi Leader)

Liite 3 Viimeisin työohjelma vuosille 2019 ja 2020

1

TR 11 MAATALOUSTUOTANTO, MAASEUDUN KEHITTÄMINEN JA YMPÄRISTÖTERVEYS

Vuosi 2019

Valmisteltava asia	Valmisteltava asiakirja tms.	Lopullinen päätöksentekijä	Milloin oltava valmis	Muuta
1. CAP27 uudistuksen seuranta, osallistuminen ja vaikutusten arviointi	Kainuun CAP27 suunnitelma	ELY-keskus, kuullaan Kainuun liittoa	2019 loppupuoli?	Alueellisen suunnitelman laadintaohjeistus vielä täsmentymättä
2. Mahdollisen lomitussäädännön muutosten seuranta ja vaikutusten arviointi, lomitushjelmiston kehityksen seuranta				Lainsäädäntöuudistus siirretty vuodelle 2019, uusi hallitus
3. AVI:lta siirtyvien tehtävien toteutuksen suunnittelu yhdessä AVI:n ja POP-ELY:n kanssa. Omana työnä vai ostopalveluna?	Päätös miten tehtävät hoidetaan		Viimeistään 2020 puolivälissä	
4. Organisoitumisen ja hallintosäännön valmistelun loppuun vientiin osallistuminen	hallintosäätö	valtuusto	2020	

Työohjelma

5. Osallistuminen muiden työryhmien työhön soveltuvin osin, esim. palvelulupaus ja strategia	Palvelulupaus, strategia	valtuusto	2020	
--	--------------------------	-----------	------	--

Vuosi 2020

Valmisteltava asia	Vaimiteltava asiakirja tms.	Lopullinen päätöksentekijä	Milloin oltava valmis?	Muuta
1. HVJ-kuvaus maaseuturahastotehtävien osalta	HVJ-kuvaus	maakuntahallitus/lautakunta?	Viimeistään 31.12.2020, ruokavirasto ohjeistaa	
2. Maksajavirastosopimus	Maksajavirastosopimus	maakuntahallitus ja ruokavirasto	Viimeistään 31.12.2020, ruokavirasto ohjeistaa	
3. ISO 27001 –standardin täyttävä tietoturva	soveltamistapakuvaus	?	31.12.2020, ruokavirasto ohjeistaa	
4. Henkilöstön sijoittuminen, esimiesten valinta, tarvittavat tehtävänkuvien muutokset (mm.			31.12.2020	

Postiosoite:
Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Laskutusosoite:
Kainuun liitto,
Ostolaskut
PL 401
87070 Kainuu

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Y-tunnus
2496992-4

Pankki:
Iban:
FI17 8119 9710 0090 04
BIC: DABAFIHH
OVT-tunnus:
003724969924

Internet
www.kainuu.fi

palautuvat kasvihuone-, mehiläis- ja varastointituet)				
5. CAP27 huomiointi, mahdollisen lomituslainsäädännön muutosten huomiointi,				
6. Budjetti- ja resurssisuunnitteluun osallistuminen	talousarvio	valtuusto		

Postiosoite:
Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Laskutusosoite:
Kainuun liitto,
Ostolaskut
PL 401
87070 Kainuu

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Y-tunnus
2496992-4

Pankki:
Iban:
FI17 8119 9710 0090 0000
BIC: DABAFIHH
OVT-tunnus:
003724969924

Internet
www.kainuu.fi